

Oud-minister Zalm koestert volwassenwording van de financiële dienstverlening

De Wfd als highlight in een politieke carrière

Tijdens het congres van vakblad De HypotheekAdviseur van 12 juni jl. was Gerrit Zalm een van de meest prominente sprekers. De oud-minister van Financiën gaf zijn visie op de toekomst van de financiële dienstverlening. Uw vakblad ging speciaal voor deze vernieuwde uitgave en voorafgaande aan het congres bij hem op de koffie en peilde alvast zijn stemming.

Ten minste twee serieuze media tuinden er met open ogen in. Dagblad Trouw en vakblad Assurantie Magazine maakten eind maart melding van een persbericht waarin stond dat oud-minister Zalm de nieuwe directeur/eigenaar werd van een assurantiëkantoor in Oudekerk aan de IJssel. Een nadere toelichting zou een paar dagen later volgen, op 1 april om precies te zijn.

Gerrit Zalm kan er nu nog smakelijk om lachen. 'Toen ik naar een uitvoering van de Matthäus Passion ging, kwam Arie Slob (de huidige fractievoorzitter van de Christen-Unie - RP) naar me toe om me te feliciteren met het nieuws. Maar, om eventuele onduidelijkheid te vermijden,

het bestieren van een advieskantoor is niet een ambitie die ik voor de toekomst nastreef.'

De eerste maanden vrije tijd na een ministerschap van liefst twaalf jaar brengt Zalm vooral door met het 'hoognodig bijspijkeren van de sociale contacten', het schrijven van zijn memoïres en het lezen van boeken. 'Uiteraard zit daar wel eens wat vakliteratuur bij, maar ik verdiep me momenteel het liefst in echte boeken', aldus Zalm.

Wat hij in de nabije toekomst precies gaat doen is nog onduidelijk. Aanbiedingen zijn er volop, van een curieuze rol als sidekick - op invalbasis - bij televisieprogramma De Wereld Draait Door tot talloze aanbiedingen voor commis-

sariaten in binnen- en buitenland. 'Ik vind het nu nog niet het juiste moment om te beslissen hoe ik mijn carrière ga vervolgen, temeer omdat er nog van alles op mijn pad kan komen', stelt de gewezen minister van Financiën enigszins geheimzinnig.

Het politieke bedrijf volgt hij uiteraard met bijzondere belangstelling, vooral de berichtgeving die zijn voormalige departement aangaat. Volgens goed politiek gebruik is Zalm niet van zins om zijn opvolger Wouter Bos te commentariëren. Bovendien heeft Bos het in de woorden van

*'Pas als het niet goed gaat,
grijp je in'*

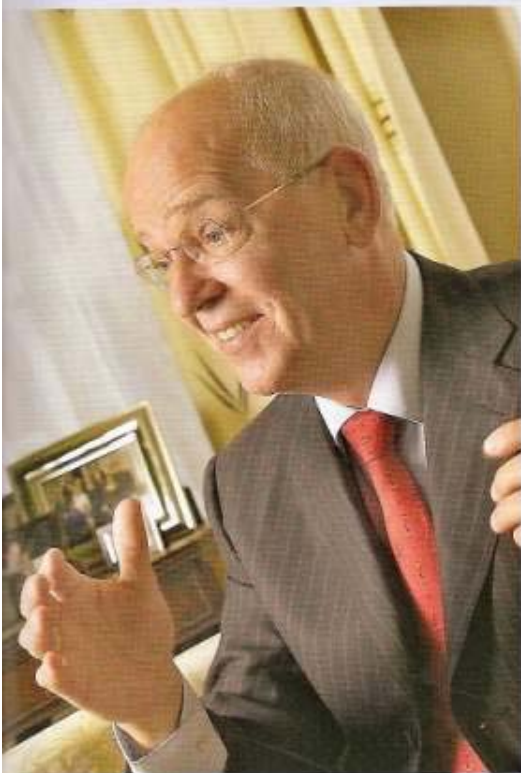
Zalm momenteel al 'lastig genoeg'. Van hem dus geen commentaar op het fusie- dan wel overnameproces rondom ABN AMRO. Ook over beleggingspolissen en de 'graaicultuur' onder CEO's wil hij om voornoemde redenen in eerste instantie niets zeggen.

Financiële dienstverlening

Breedspakiger wordt Zalm als het gaat over de financiële dienstverlening en zijn aanstaande optreden op het congres van uw vakblad. Hier zal hij spreken over de toekomst van de financiële dienstverlening. Op voorhand verklaart Zalm al dat de vooruitzichten voor banken, verzekeraars en tussenpersonen niet eenvoudig te duiden zijn. 'De zorgplicht en de aanscherping van het toezicht die voortvloeien uit de Wfd, hebben een extra dosis verantwoordelijkheid op de schouders van de financiële dienstverlening gelegd. Aan de andere kant zie je dat de consumenten juist steeds zelfstandiger worden. Ze zoeken zelf via internet naar eenvoudige financiële producten als een opstal- of overlijdensrisicoverzekering.'

Zalm heeft niet direct een probleem met de afname van de adviesbehoefte onder consumenten. 'Zodra het gaat om ingewikkelder financiële producten zijn alle aanbieders, ook degenen die via internet werken, verplicht om advies te verstrekken dat aan de wettelijke normen voldoet. Om concurrerend te blijven binnen de financiële dienstverlening is het in mijn optiek vooral belangrijk om te weten aan welk advies de consument behoefte heeft. De eenvoudige handel verdwijnt.'

De oud-minister beschouwt de verschuiving onder het

'Hypotheekrenteaftrek kan nog jaren vooruit'

intermediair van verkoop- naar adviesvaardigheid als een van de grote winstpunten van de Wfd voor de branche. Met het geluid vanuit de branche dat het op het gebied van de kennisvereisten nog wel wat strenger had gemogen, kan hij niets. 'Het was aan de beroepsverenigingen om een goede balans te vinden tussen de opleidingsvereisten die nodig zijn en de toegankelijkheid van de markt voor nieuwkomers. Het is niet de bedoeling dat de overheid de hele tijd over de schouder van de branche meekijkt. Pas als het niet goed gaat, grijp je in.'

Een neveneffect van de Wfd is ook dat inmiddels al zo'n 800 kleinere advieskantoren er de brui aan hebben gegeven omdat de wet een te grote investering van tijd en geld zou vergen. 'Dat krijg je altijd als je eisen stelt', becommentarieert Zalm op zakelijke toon. 'Ik denk dat de echte uitdaging voor het intermediair niet ligt in de wetgeving, maar vooral in de grotere zelfredzaamheid van de burger.'

Provisie

De vraag is of die kritische consument met alle wetgeving die er nu ligt wel toegang heeft tot een transparante markt. Het principe van beloning op provisiebasis staat nog fier overeind, zij het dat tussenpersonen minder kiezen voor alleen een afsluitprovisie en meer voor provisie die

- deels - doorlopend is. Zalm opperde in 2004 andere beloningsvormen, waaronder advies op basis van een uurtarief. 'Dat tussenpersonen de voorkeur blijven geven aan provisiebetaling vind ik niet bezwaarlijk. Zolang het maar helder is voor de consument wat de tussenpersoon verdient aan een bepaalde hypotheek. Daarbij dienen alle verdiensten, ook de eventuele bonussen, inbegrepen te zijn. Die transparantie speelt uiteraard ook in de actuele kwestie rondom de beleggingspolissen. Tussenpersonen moeten wat mij betreft inzichtelijk maken hoe de kostenstructuur in elkaar zit.' Van een al te sterke overheidsbemoeienis met de beloningsstructuren is Zalm persoonlijk geen voorstander. 'Als je daaraan begint, kun je je bij wijze van spreken net zo goed gaan bemoeien met de manier waarop Albert Heijn zijn spullen inkoop. Als liberaal ben ik sowieso wars van regelgeving die de ondernemersvrijheid onnodig inperkt.' De regelgeving voor de financiële dienstverlening waar hij wel voor wilde tekenen, beschouwt Zalm als een van de 'highlights' uit zijn politieke carrière. 'Met name de scheiding tussen het prudentieel toezicht en het gedragstoezicht op de branche is een groot winstpunt.' De financiële dienstverlening heeft volgens de oud-minister het 'snelle jongens-imago' langzaam van zich afgeschud. Hij spreekt uit een recente persoonlijke ervaring. 'Onlangs kwam er

een hypotheekadviseur bij ons langs die mijn zoon van 23 moest adviseren over diens eerste hypotheek. De adviseur besteedde echt veel tijd aan de situatie en zorgde ervoor dat mijn zoon een keurige financiering kreeg.' Het is aan de goedlachse Zalm wel besteed om hier een kwinkslag aan te geven: 'Het was de adviseur waarschijnlijk wel duidelijk dat ik geen minister meer was. Dus van mij had hij in ieder geval niets meer te vrezen.'

Hypotheekrenteaftrek

Wat VVD'er Zalm ook tevreden stemt is de handhaving van de hypotheekrenteaftrek door de huidige coalitie van CDA, PvdA en ChristenUnie. Minder gelukkig is hij vanzelfsprekend met het bevriezen van de liberalisatie van de huurmarkt. 'Deze uitkomst is puur een compromis om het electoraat van alle partijen enigszins tevreden te stemmen', aldus Zalm. Hij gaat ervan uit dat in een eventueel toekomstig kabinet met een volledig linkse samenstelling (PvdA, SP en GroenLinks) er alsnog gemorreld gaat worden aan de hypotheekrenteaftrek. Zalm: 'Eens te meer een reden voor de kiezers om de volgende keer VVD te stemmen.'

Los van de liberale liefde voor de hypotheekrenteaftrek ziet de oud-minister ook inhoudelijk niets in de bestaande voorstellen die de aftrek moeten beperken. Zalm is vooral zeer kritisch op het voorstel van PvdA en ChristenUnie in verkiezingstijd om de aftrek te begrenzen op het 42%-tarief van de inkomstenbelasting. 'Bijtellen en aftrekken hoort altijd gelijk op te gaan, ook voor de hogere inkomens. Daarom vind ik dit een zeer ongelukkig voorstel.'

De opvallende parallel met de discussie over de topinkomens en de wens bij veel Kamerleden om het hoogste belastingtarief op te schroeven door een 'graaitax', is Zalm niet ontgaan. 'Daarmee bereiken ze in ieder geval dat de hoge inkomens nog meer hypotheekrente kunnen aftrekken', stelt Zalm droog. Los van de rol van zijn opvolger betitelt hij de discussie over de topinkomens als eenzijdig. 'Ik hoor maar weinig Kamerleden over de hoge beloningen die betaald voetballers krijgen, of over zelfstandig ondernemers die jaarlijks vijf miljoen euro binnen slepen.'

Bijeenregeling

Het huidige systeem van hypotheekrenteaftrek kan wat Zalm betreft 'nog jaren vooruit'. 'De onevenwichtigheden zijn er in de vorige kabinetten wel uitgesneden. De aftrek heb je niet meer je leven lang, maar voor dertig jaar en dan enkel voor je woonhuis, niet meer voor de tweede woning elders. Dankzij de bijeenregeling kan de aftrek bovendien niet meer misbruikt worden voor consumptieve doeleinden.'

De laatste regeling zorgt wel voor de nodige hoofdbreken bij consumenten, tussenpersonen en de belastingdienst. Zalm kent die geluiden. 'De bijeenregeling is inderdaad behoorlijk gedetailleerd. Ik kan me voorstellen dat de uitwerking in de toekomst wat grover wordt gemaakt, al is dat vanzelfsprekend niet meer aan mij. Maar het is een goed gebruik dat de belastingdienst waar mogelijk zaken makkelijker maakt.'